

PRZODKOWANIE (71) *sb n*

Teksty nie oznaczają ó oraz é; oba o prawdopodobnie jasne (tak w przodkować); a jasne.

sg N przodkowani(e) (24). ◇ G przodkowaniã (16). ◇ D przodkowaniu (3). ◇ A przodkowani(e) (24). ◇ I przodkowani(e)m (1). ◇ L przodkowaniu (3).

Sł stp brak, Cn s.v. przodek, przodkowanie, Linde XVII w. s.v. przodkować.

1. Zwierzchność, panowanie; auspicium, palma Cn (63) : Pánowania świeckiego zázakał/ ále przodkowanie íam vftáwić raczył/ gdyż nie inźzemu Apoštołowi/ iedno íámemu Piotrowi/ owieczki íwe zlecił y poruczył. *WujJud* 124v, 125 *margin*, Ll, Ll7; Auguřtyn S. Piotrá S. przełożonym Apoštołow zowie/ [...] przodkowanie kořciołowi Rzymfkiemu przyznawa. *SkarJedn* D3v, 103, 389; Acz Papietwo rzecz íeft duchowna y vrząd Chryřtuřow: ále tá czeřć v ludzi y przodkowanie ktore znim idzie/ vwieřć może/ ířz íię wtym podnieřć kto y vkochác y cźci pragnieniem pomázác íerce íwe może. *SkarŻyw* 473; *ReszPrz* 31; Vczniow ípieráiących íię o przodkowanie náuczca pokory. *WujNT przedm* 36, s. 43, 155; Ktoremi řłowy dáie znác wielkã roźnořć Piotrá ř. od onych Apoštołow/ íz wřzytkim rownã moc dano/ ále przodkowanie íemu íámemu/ w ktorym moc íeft od innych roźna: bo nád inemi zwierzchnořć ma. *SkarKaz* 606a, 606a; [Íz ten Kořcioł/ choć nań zewřząd Heretykowie ízczekáli/ przodek zwierzchnořći otrzymał: Ktoremu niechcieć tego przodkowania pozwolić/ wielka powieda [Ireneusz] niezboźnořć. *WujPosřw* 1584 56 (*Linde*)].

przodkowanie czego [= nad czym] (1): WujNT 390 cf W połączaniu szeregowym.

przodkowanie między kim (3): Piotrowe przodkowanie między Apoštoły. WujJud 153v margin [idem Mm8v], 117, Mm8v.

*przodkowanie nad kim, nad czym (7): Skąd íáwnie íie pokázuie/ że to przodkowanie íednego Bífkupá nád inźzemi od Apoštołow/ áni od Páná Kryřtuřá niema řwego poczátku. WujJudConf 155v; Náđ to íkázuiem íz S. Apořtołfka ítolicá y Rzymfki Bífkup ma nád wřzytkim řwiátem przodkowanie/ y ténże Rzymfki Bífkup íeft/ [...] prawdziwy Chryřtuřow námieřtnik *SkarJedn* 273, 73, 83, 114, 261; Bo Rzymfki kořcioł ma przodkowanie nád wřzytkimi kořcioły. *SkarŻyw* 337.*

*przodkowanie gdzie (4): WujJudConf 124v; Auguřtyn S. w kořciele Rzymfkim/ pířze/ zázwřdy Apořtołfkiey ítolice przodkowanie trwáło *SkarJedn* 111; Przeto y Piotr S. Apořtoł z rořkazania Boźego/ Kořcioł rządzác nic nieopuřcił: ále powřzjtkim řwiećie przodkowanie miał/ y ma. *SkarJedn* 120, 119.*

*przodkowanie czyje [= kto ma zwierzchnořć] [w tym: G sb i pron (20), ai poss (17)] (37): Abowim z tym [tj. rzymřkim] kořciołem/ dla czelnyeyřřego przodkowanya yego/ muři řye zgáđzác wřřelki kořcyoł/ tho yeřt wřřyřtcy wyerni *KromRozm III Ov; WujJud* 117v, 121 [2 r.], 153v, Mm8v; *WujJudConf* 125v, 155v; Y tu íię podziwuy czytelniku/ á poznay przodkowanie Bífkupá Rzymřkiego. *SkarJedn* 187, 72 [2 r.], 74, 76, 83, 111 (11); *SkarŻyw* 393; Ktore przodkowanie Piotrowe ták íię íářnie znáczy tym řłowem Pírwrřzy *WujNT* 43, 43 [2 r.], 186 *margin*, 211 *margin*, 217 *margin*, 398 *margin* (17).*

*przodkowanie czyje [= komu włáściwe] (1): Rzekł Krol Ozyařz/ przywłářczáiąc íobie przodkowanie kápłáńskie: chcę ofiárowác káđzenie: bom íeft ípráwiedliwy. *SkarŻyw* 91.*

*W połączaniu szeregowym (1): íz nabłogofłáwieńřzemu/ y wřzytkich Apořtołow křiążęćiu Piotrowi/ głofem Páńřkim zlecon íeft rządz y przełożeńřtwo ábo przodkowanie kořciołá wřzytkiego *WujNT* 390.*

W charakterystycznych połączeniach: przodkowanie dać (2), mieć (3), otrzymać (2), poruczyć, przypisać sobie, przyznawać, trzymać.

*Szeregi: »głowa i przodkowanie« (2): Nie infzyć był rząd zawnie w kościele/ iedno ktory ieft teraz: y zawnie w Rzymie głowá y przodkowánie było. *WujJud* 125v; *WujJudConf* 125v.*

*»panowanie i przodkowanie« [szyk 2:1] (3): *WujJud* 156v; Nád to frodze Pan Chryftus Apoftołom y wfzytkim swoim náśládownikom zákázác raczył przodkowánia y pánowánia w kościele. *WujJudConf* 124v, 151.*

*»przełożęństwo i przodkowanie« (2): O Przełożęństwie y przotkowánium Piotrá S. nád innemi Apoftoły *SkarJedn* 83, 116. [*Ponadto w połączeniu szeregowym 1 r.*]*

*»władza i przodkowanie« (1): O władzey y przodkowánium Biskupá Rzymkiego. *SkarŻyw* 393 marg.*

*»zwi(e)rzchność i (albo) przodkowanie« [szyk 4:1] (5): ponieważ onemu lámemu [*Kościółowi rzymskiemu*] Pan Bog w Pietrze pierwszym Biskupie Rzymkim/ Powfzechnego Kościoła fprawowánie/ y zwirzchność álbo iáko wy zowiecie/ przodkowánie miedzy Apoftoły poruczył *WujJud* 117, 117v, 121; ále wfzędy [*uczniowie Chrystusowi*] Piotrowi zwierzchności y przodkowánia pozwaláli. *WujNT* 85, 519.*

2. Pierwszeństwo, górowanie nad innymi; wywyższanie się; principatum Modrz (8) : [*miłość rozgłasza*] Hárdość białychgłow/ á chcenie przodkowánia: kthemu głupstwo zmiefzáne z okrucieństwem: bo one ftaráią fie zawnie/ áby co naiwiecy fług miály *Górndworz* Dd2v.

*przodkowanie czego [= co ma pierwszeństwo] (1): *SkarŻyw* A5 cf »zacność i przodkowanie«.*

*przodkowanie czego [= pod jakim względem] po kim (1): Niechay ma Biskup Cárogrocki przodkowánie czći po Rzymkim Biskupie: przeto iż ieft nowy Rzym. *SkarJedn* 175.*

*przodkowanie nad kogo (1): To znác iż fię nie ná lidzbie [!] áni porządek w liczeniu/ ále ná doftoyność Piotrá S. y przodkowánie nád inne oglądáli/ gdy ná pir[w]fzym mieyfcu Piotrá S. położyli. *SkarJedn* 76.*

*przodkowanie po kim (2): Niechay ma Cárogrocki Biskup czeńć przodkowánia po Rzymkim Biskupie. *SkarJedn* 114. Cf *przodkowanie czego po kim.**

*przodkowanie w czym (2): [*Panna Maryja*] ták wielką będąc/ á ták dáleko niżfzego y podlejfzego nád ftan fwoy mężá máiąc: ták go czći/ ták niwczym przodkowánia mu nie bierze *SkarŻyw* 244; naydziefz duchownie one dwánáście gwiazd/ od Ianá S. opifánych/ ná koronie duchowney/ tey niebiefkicy Krolowey. to ieft ná cíele/ w pánieństwie y ślubie o nim/ przodkowánie: [...] ná duży wiaré wielką *LatHar* 476.*

*Szeregi: »przodkowanie i sława« (1): temu/ gdy fię proftey do cnoty drogi trzyma/ á nie zá cudze/ ále zá fwe dzielności nagrody prágnie/ niema nic przodkowánia y sławy [*principatum et gloriam*] zábrániác. *ModrzBaz* 58v.*

*»zacność i przodkowanie« (1): [*nie mów*] dofyc mam ná tych żywoćiech ftárego zakonu/ bo fie bárzo ná tym omylifz. Naprzod vczynifz wielką krzywdę zacności y przodkowánium nowego zakonu/ y vwleczeńfz káfce hoyniey wylaney nań *SkarŻyw* A5.*

Synonimy: 1. przełożenie, przełożoność, rząd, rządzenie, sprawowanie, władanie, władza, zwierzchność.

Cf PRZODKOWAĆ

LW